

KRITERIER OCH VERKSAMHETSPRINCIPER FÖR DAGVERKSAMHETEN

Uppdaterad 13.02.2019

VERKSAMHETSPRINCIP

Dagverksamheten är en del av förebyggande verksamhet som riktar sig i huvudsak till äldre personer, över 65 år, som bor hemma, vars fysiska-, kognitiva, psykiska- och sociala funktionsförmåga är nedsatt eller risk för att nedsättas och att den äldre inte orkar eller kan delta i aktiviteter utanför hemmet. Dagverksamheten produceras idag inom Social- och hälsovårdsverket i Jakobstad som egen verksamhet och som köp via servicesedel från privata producenter. Social- och hälsovårdsverket fastställer klientavgiften för dagverksamheten. I avgiften för heldagsverksamhet (5–6 h) ingår lunch, kaffe samt verksamhet enligt vård- och serviceplanen.

Dagverksamheten ska vara förebyggande och rehabiliteringsfrämjande verksamhet, som stöder de äldres funktionsförmåga, psykiska vitalitet och sociala relationer. Verksamheten är gruppverksamhet som höjer livskvaliteten. Klientens egna resurser är den centrala faktorn i verksamheten. Klienten ska få möjlighet till ett aktivt åldrande och funktionsförmågan ska upprätthållas genom daglig motion, utevistelse och sociokulturell verksamhet. Verksamheten ska ordnas på båda inhemska språken.

Syftet med dagverksamheten för äldre är att stöda hemmaboende och att förhindra social isolering. Målsättningen är att stöda möjligheten för klienter med minnessjukdom och/eller klienter som sköts av närståendevårdare att bo hemma, att upprätthålla den egna aktiviteten och förmågan att klara sig på egen hand eller med stöd. Klienten kan också tillfälligt eller mera bestående lida av funktionsnedsättning av fysisk karaktär som begränsar deltagande i sociala aktiviteter utanför hemmet. Dessutom ska dagverksamheten vara ett stöd för de anhöriga och för närståendevårdare, så att de orkar.

Målgruppen för dagverksamhet är äldre som bor i det egna hemmet. Därför beviljas inte dagverksamhet till äldre som bor på senior- eller serviceboende.

BLI KLIENT

Ansökan om dagcenterservice görs via servicehandledningen. Servicehandledarna (stadens tjänstemän) gör en helhetsbedömning av den äldre personens situation. En person som erbjuds plats på dagcentret förutsätts kunna delta i aktiviteterna inom dagverksamheten. Personen i fråga kan bekanta sig med dagverksamheten om hen så vill.

Ett tjänstemannabeslut görs av servicehandledare vid inledande av dagverksamhet. Förändringar i avgifterna, besöksgångerna och om dagverksamheten avslutas föranleder att nytt beslut görs.

I dagverksamheten deltar man minst en gång i veckan. För personer med minnesjukdomar kan man ordna dagverksamheten två till tre gånger i veckan.

KRITERIER FÖR BEVILJANDE AV DAGVERKSAMHET

Dagverksamheten är avsedd i huvudsak för personer över 65 år, som har nedsatt funktionsförmåga och behöver omsorg, vård, stöd eller handledning i dagliga aktiviteter och som inte kan delta i olika föreningars öppna aktiviteter.

Krav för att kunna få delta i dagverksamheten är att kartläggning av vård- och servicebehovet har gjorts av servicehandledare eller annan personal inom social- och hälsovården med behörighet att bevilja stödtjänster

För kartläggning av behovet av dagverksamhet används kartlägningsinstrumentet Rai-screener. I kartläggningen ser servicehandledaren till helheten och gör en bedömning av fysiska, psykiska, social och kognitiva funktionsförmågor samt även boendemiljöns säkerhet. Mest optimala är att kartläggningen kan göras i det egna hemmet, genom ett hembesök.

Om kartläggningen påvisar att klienten har en socialt, fysiskt, psykiskt eller kognitivt nedsatt funktionsförmåga och att genom deltagande i dagverksamhet stärks funktionsförmågorna eller förlångsammats försämringen i funktionsförmågorna beviljas dagverksamhet som stödtjänst. Väsentligt är att man konstaterar att klienten har nytta av aktiverande och rehabiliterande verksamhet. Klienten bör kunna fungera i grupp och har nytta av gruppverksamheter och inte är i behov av individuella terapier.

Klienten kan beviljas bad i samband med dagverksamheten om man i samband med kartläggningen av klientens totala situation gjort den bedömningen att bad på dagverksamheten är det bästa alternativet för klienten (t.ex. på grund av mycket bristfälliga bad utrymmen i det egna hemmet).

Kartläggningen görs med Rai-screener. Gränsvärden Maple (1-5) bör vara minst 2. Maple 1 kan undantagsvis godkännas om klienten har risk att annars bli socialt isolerad eller är väldigt otrygg. ADLH (0-6, dagliga funktioner) är minst 1 och IADL (0-21 ärenden, funktion i hemmiljö) är minst 12, DRS (depression) värdet överstiger 0. Kartläggningen med hjälp av Rai- Screener ger en uppfattning kring risker och resurser, dock är ingen enskild mätare avgörande utan helhetsbilden avgör.

I de fall som kriterierna för dagverksamhet uppfylls men det inte finns rum i gruppen, sätts klienten i kö. Klienten meddelas när plats kan erbjudas i gruppen.

VÅRD-OCH SERVICEPLAN

Dagverksamheten ska vara målinriktad, därför utarbetas en individuell vård- och serviceplan för varje klient. Serviceplanen ska utarbetas i samarbete med den äldre, de anhöriga och dagverksamhetens personal. Vid behov ska hemvårdspersonalen och minnesrådgivaren delta i arbetet. Av vård- och serviceplanen ska framgå klientens egna resurser och behov samt en klar målsättning för hur dagverksamheten ska stöda klientens funktionsförmåga. Om klienten har hemvård ska hemvårdens vård- och serviceplan kompletteras med dagverksamheten.

Vid uppdateringen av vård- och serviceplanen ska dagverksamheten samarbeta med den äldre, de anhöriga, minnesrådgivare, fysioterapeuter, ergoterapeuter och hemvårdens egenskötare. Dagverksamheten ska också samarbeta med t.ex. församlingarna och tredje sektorn som stöd för verksamheten. Vid ordnandet av dagverksamheten kan man uppnå synergi om verksamheten står i nära förbindelse med ovannämnda samarbetspartner eller med andra aktörer som bedriver boendeservice, rehabilitering eller aktivering av äldre.

Årligen bör en utvärdering göras kring det fortsatta behovet av dagverksamhet och en uppdatering av vård- och serviceplanen. Dagverksamheten avslutas om klienten inte längre har behov av stöd tjänsten som erbjudits eller inte vill delta i verksamheten. Vård- och serviceplanen arkiveras i enlighet med arkiveringsdirektiv som finns uppgjorda inom social- och hälsovårdsverket

DAGVERKSAMHETENS INNEHÅLL

Dagverksamheten erbjuder både gruppaktiviteter samt individuellt anpassad stimulering och funktionsbevarande träning. Alla aktiviteter är en form av social gemenskap med andra eftersom det sker i grupp. De är även bra för det psykiska välbefinnandet eftersom sociala aktiviteter gynnar den psykiska livskvaliteten.

Sociala aktiviteter: Gemensamma måltider och kaffestunder, utfärder, sällskapspel, allsång, musikstunder, berätta historier, temaförslag, underhållning.

Fysiska aktiviteter: Grupp gymnastik, sittdans, sittgymnastik, ute promenader, balansträning, individuella träningsprogram, träna ADL-funktioner.

Kulturella aktiviteter: filmförevisning, föredrag, dikter, biblioteksbesök, teater, musikframträdande

Kognitiva aktiviteter: tidningsläsning med diskussion, högläsning, tipspromenad, bingo, frågesport, stimulering av minnesförmågan, korsord, diskussion om gamla föremål, kartor musik och ljud, bilder, smaka, känna och lukta, då och nu, bondepraktikan.

Skapande aktiviteter: Textiltryck, baka, matlagning, handarbete, pyssel, vävning, pappers och träarbete, keramik, måla och teckna, trädgårdsarbete, blomsterarrangemang

KLIENTAVGIFT

Social-och hälsovårdsverket fastställer avgiften för dagverksamheten. I avgiften för heldag, 5-6 timmar ingår lunch, kaffe och olika aktiviteter. Bad-/bastuservice kan ingå i klientavgiften men behovet av det är alltid individuellt prövat. Eventuell bad/bastuservice framgår av det beslut som klienten fått och i hens vård- och serviceplan vilka uppgjorts av servicehandledaren.

Närståendevårdarna har möjlighet att ta ut sina lagstadgade dagar som alternativ till intervallvård. Två besök vid dagverksamheten motsvarar en ledig dag.

Om planerat besök till dagcentret inte annulleras uppbärs avgift av klienten för icke annullerad dag.

DAGVERKSAMHET MED STÖD AV SERVICESEDEL

Social- och hälsovårdsverket fastställer värdet på servicesedeln för dagverksamhet. I avgiften för heldag, 5-6 timmar, ingår lunch, kaffe samt olika aktiviteter. Möjligheter att bad-/bastuservice finns alltid individuellt prövat, framgår av det beslut som klienten fått och i den vård- och serviceplan som gjorts upp av servicehandledaren.

Som ett led i en ökad valfrihet kan klienten också välja att ta del av dagcenter besök med stöd av servicesedel. För att denna möjlighet ska vara ett alternativ krävs det liksom till övrig dagverksamhet att det har gjorts en kartläggning av servicehandledare och att kriterierna för dagverksamhet uppfylls. Servicehandledaren gör ett beslut över beviljad stödtjänst-dagverksamhet och även beslut om servicesedel. Servicehandledaren avgör om klienten kan få servicen i form av servicesedel. Om behovet förändras görs en ny bedömning och klargörs om servicesedel ännu är det bästa alternativet eller borde servicen ordnas på annat sätt som vore mera lämpligt för kunden. I dylika fall kan rätten till servicesedel avbrytas och servicen ordnas på annat sätt.

Servicesedelns längd är alltid tidsbestämd max 6 månader. Klienten kan byta serviceproducent under den tidsperiod som servicesedeln är beviljad. Servicesedelns värde fastställs av social- och hälsovårdsverket. Klienten beviljas en servicesedel och ges möjlighet att välja serviceproducent. Klienten betalar själv den överstigande delen som inte täcks av servicesedeln, självrisk. Väljer klienten att använda servicesedel och betalar självrisk för överstigande del, berättigar självrisken inte till avdrag i beskattningen.

Servicesedelproducenten är skyldig att följa den individuellt uppgjorda vård- och serviceplanen. Serviceproducenten är skyldig att returnera klientdokument när klientförhållandet upphör. Klienten kan själv välja att på egen bekostnad köpa flera tjänster av serviceproducenten. Då uppgörs ett skilt avtal mellan klienten och serviceproducenten.

TRANSPORT TILL DAGVERKSAMHETEN

Den som ordnar dagverksamheten är skyldig att ordna med transport till dagverksamheten för dagcentrets klienter och vid behov hjälpa in klienten i verksamhetsutrymmena. Transporten sköts vanligen med kollektiv trafik eller taxi (anropstrafik) Kostnaderna betalas inte av den som ordnar dagverksamheten. För en del klienter inom dagverksamheten kan man bli tvungen att ordna transport för varje dag. Om klientens tillstånd är stabilt kan man boka transporten för en längre period. Klienterna kan i mån av möjlighet själva ordna transport till dagverksamheten.

Avgiften för enkelresa motsvarar lägsta busstaxan.

Dagcentren har nära samarbete med hemvården när det gäller transporten. Hemvården bör känna till klockslagen för klientens transport. En del klienter kan behöva hemvårdens tjänster för att komma iväg till dagverksamheten och sedan genast de kommer hem från dagverksamheten.